51. MEKTUP

٥١ - ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْحَادِى وَالْخَمْسُونَ: اِلَى الْمُلاَّ شِيرْ مُحَمَّدِ اللاَّهُورِىِّ فِى بَيَانِ الْفَرْقِ بَيْنَ تَصْدِيقِ الْقَلْبِ وَيَقِينِهِ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلاَمٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى. **سُؤَالٌ:** قَالَ بَعْضُ مُحَقِّقِى الْمُتَكَلِّمِينَ اِنَّ حَقِيقَةَ الْاِيمَانِ قَبُولُ الْقَلْبِ وَانْقِيَادُهُ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ فَمَا مَعْنَى ذٰلِكَ وَهَلِ الْقَبُولُ وَالْاِنْقِيَادُ عِبَارَةٌ عَنْ نَفْسِ التَّصْدِيقِ وَيَقِينِ الْقَلْبِ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ اَوْ اَمْرٌ زَائِدٌ عَلَيْهِمَا. **اَلْجَوَابُ:** اَنَّ قَبُولَ الْقَلْبِ غَيْرُ يَقِينِهِ وَاِنْ لَمْ يَكُنْ غَيْرَ التَّصْدِيقِ وَلٰكِنَّهُ مُتَفَرِّعٌ عَلَى الْيَقِينِ فَاِنَّ الْقَلْبَ لاَ يَخْلُو بَعْدَ حُصُولِ الْيَقِينِ مِنْ اِحْدَى الْحَالَتَيْنِ اِمَّا التَّسْلِيمُ وَالْاِنْقِيَادُ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ اَوِ الْجُحُودُ بِهِ وَالْاِنْكَارُ عَلَيْهِ وَعَلاَمَةُ التَّسْلِيمِ وَالْاِنْقِيَادِ رِضَاءُ الْقَلْبِ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ وَانْشِرَاحُ الصَّدْرِ لَهُ وَعَلاَمَةُ الْجُحُودِ وَالْاِنْكَارِ كَرَاهَةُ الْقَلْبِ بِالْمُصَدَّقِ بِهِ وَضِيقُ الصَّدْرِ عَلَيْهِ قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ﴿فَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْاِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ اَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ﴾ اَلْآيَةَ وَحُصُولُ التَّسْلِيمِ وَالْاِنْقِيَادِ لِلْقَلْبِ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ بَعْدَ حُصُولِ التَّصْدِيقِ وَالْيَقِينِ بِهِ وَالْيَقِينُ بِهِ بِمَحْضِ الْمَوْهِبَةِ الْاِلٰهِيَّةِ جَلَّ سُلْطَانُهُ وَبِصِرْفِ كَرَمِهِ اللاَّمُتَنَاهِى وَمِنْ هٰهُنَا قِيلَ اِنَّ الْاِيمَانَ مَوْهِبَةٌ اِلٰهِيَّةٌ وَمَنْشَأُ الْجُحُودِ وَالْاِنْكَارِ بَعْدَ حُصُولِ الْيَقِينِ وَالتَّصْدِيقِ بِالْمُصَدَّقِ بِهِ رُسُوخُ الصِّفَاتِ الرَّدِيئَةِ فِى النَّفْسِ الْاَمَّارَةِ وَتَمَرُّنُهَا فِيهَا لِكَوْنِهَا مَجْبُولَةً عَلَى حُبِّ الْجَاهِ وَالرِّيَاسَةِ وَمَطْبُوعَةً عَلَى عَدَمِ قَبُولِ تَبَعِيَّةِ اَحَدٍ وَتَقْلِيدِهِ تُرِيدُ اَنْ يُصَدِّقَهَا وَيَقْبَلَهَا كُلُّ اَحَدٍ وَهِىَ لاَ تُقَلِّدُ اَحَدًا وَلاَ تَتْبَعُ وَلاَ تَسْتَسْلِمُ فَرْدًا مِنَ الْاَفْرَادِ وَلاَ تَنْقَادُ ﴿وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ وَقَدْ خَلَّصَ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ طَائِفَةً بِمَحْضِ فَضْلِهِ وَكَرَمِهِ مِنْ هٰذَا الْمَرَضِ الْجِبِلِّىِّ وَشَرَّفَهُمْ بِشَرَفِ تَسْلِيمِ الْاَنْبِيَاءِ وَانْقِيَادِهِمْ عَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ الَّذِينَ هُمْ هُدَاةُ الْاَنَامِ اِلَى سُبُلِ السَّلاَمِ وَالصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ وَوَعَدَ لَهُمْ بِجَنَّاتِ النَّعِيمِ الَّتِى هِىَ مَحَلُّ رِضَائِهِ تَعَالَى

وَتَرَكَ طَائِفَةً عَلَى طَوْرِهِمْ وَلَمْ يُخَلِّصْهُمْ مِنْ تِلْكَ الرَّذَائِلِ جَبْرًا وَقَهْرًا وَلَمْ يَجْذِبْهُمْ إِلَى هٰذِهِ الدَّوْلَةِ وَلٰكِنْ بَالَغَ فِي بَيَانِ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ وَتَبْشِيرِ الْمُصَدِّقِ الْمُطِيعِ وَإِنْذَارِ الْمُكَذِّبِ الْعَاصِي بِإِرْسَالِ الرُّسُلِ وَإِنْزَالِ الْكُتُبِ وَاَقَامَ الْحُجَّةَ عَلَى الْفَرِيقَيْنِ.

TÜRKÇE ANLAMI

- **Molla Şîr Muhammed el-Lahûrî'ye yazılmıştır**
- **Kalbin tasdîki ile yakîni arasındaki fark**

Hamd, âlemlerin Rabbi olan AllahTeâlâ içindir. Selâm olsun O'nun seçtiği kullara...

Soru: Kelam âlimlerinden bazıları, "İmanın hakikati, kalbin kabûl etmesi ve iman edilene bağlanmasıdır." demiştir. Bu ne demektir? Kabul ve bağlanma, kalbin iman edilene olan yakîni ve onu tasdik etmesi midir yoksa farklı bir şey midir?

Cevap: Kalbin kabûlü yakîninden farklıdır. Tasdîkten farlı değildir ancak yakîn üzerinde kısımlara ayrılmıştır. Çünkü yakîne ulaştıktan sonra kalbin iki durumu vardır: Ya iman edilene teslim olmak ve bağlanmak veya onu ret ve inkar etmek.

Kalbin teslimiyetinin ve bağlanmasının alâmeti, iman edilen şeye rıza göstermesi ve gönlün, onun için inşirâhıdır (açılmasıdır). İnkârın alâmeti ise kalbin, tasdik edileni çirkin görmesi ve daralmasıdır. Nitekim Allah Sübhânehû da şöyle buyurur:

"Allah kimi doğru yola iletmek isterse onun kalbini İslâm'a açar; kimi de saptırmak isterse göğe çıkıyormuş gibi kalbini iyice daraltır. Allah inanmayanların üstüne işte böyle murdarlık verir."[35]

Kalbin, iman edilene teslim olması ve bağlanması onu tasdik edip, onda yakîne ulaşmasından sonradır. Yakîne ulaşmak ise yalnızca Allah Teâlâ'nın lütfuyla ve sonsuz keremiyle olur. Bundan dolayı, "İman, ilâhî bir bağıştır." denilmiştir. Tasdik edileni tasdik edip onda yakîne ulaştıktan sonra inkar etmenin sebebi, çirkin sıfatların nefs-i emmârede kök salması ve oraya yerleşmesidir. Çünkü nefs-i emmâre makam ve mevki sevgisi üzerine yaratılmıştır. Kimseye tâbi olmayı

[35] En'âm, 125.

ve ona uymayı kabul etmeyen bir tabiatı vardır. Herkesin kendisini kabûl ve tasdik etmesini ister. Kendisi ise hiç kimseye uymaz ve kimseye tâbi olmaz. Hiç kimseye teslim olmaz ve bağlanmaz.

"Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı."[36]

Allah Sübhânehû fazl u keremiyle bir topluluğu bu hastalıktan kurtardı. Onları insanlara kurtuluş yollarını ve sırât-ı müstekîmi gösteren peygamberlere teslim ve tâbi olma şerefine erdirdi. Rızasının mahalli olan na'îm cennetlerini onlara vaat etti.

Başka bir topluluğu ise halleri üzerine bıraktı. Cebren ve kahran bu rezilliklerden kurtarmadı ve onları bu büyük nimete çekmedi. Ancak peygamberler göndererek ve kitaplar indirerek sırâtı müstakimi açıkladı. İtaat ve tasdik edenleri müjdelerken yalanlayan isyankarları uyardı. Her iki topluluğa da deliller verdi.

KELİME ANLAMI

51. ≺ اَلْمَكْتُوبُ الْحَادِى وَالْخَمْسُونَ ≻ **Elli birinci mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى الْمُلاَّ شِيرْ مُحَمَّدِ اللاَّهُورِى **Lahorlu Molla Şir Muhammed'e** *(Ne hakkındadır?)* فِى بَيَانِ الْفَرْقِ **Farkın beyanı hakkındadır** *(Neredeki fark?)* بَيْنَ تَصْدِيقِ الْقَلْبِ وَيَقِينِهِ **Kalbin tasdiki ile yakîni arasındaki.** ≻

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah'a وَسَلاَمٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Seçtiği kullarına olsun (سُؤَالٌ) Soru: قَالَ بَعْضُ مُحَقِّقِى الْمُتَكَلِّمِينَ Bazı muhakkik kelam alimleri dedi ki: اِنَّ حَقِيقَةَ الْاِيمَانِ İmanın hakikati; قَبُولُ الْقَلْبِ Kalbin kabul etmesi وَانْقِيَادُهُ Ve bağlanmasıdır *(Neye?)* بِالْمُؤْمَنِ بِهِ İnanılan şeye فَمَا مَعْنَى ذٰلِكَ Bu sözün manası nedir? وَهَلِ الْقَبُولُ وَالْاِنْقِيَادُ عِبَارَةٌ Ve kabul ve bağlanma ibaret midir? *(Neden?)* عَنْ نَفْسِ التَّصْدِيقِ Bizzat tasdik وَيَقِينِ الْقَلْبِ Ve kalbin yakînen inanmasından *(Neye?)* بِالْمُؤْمَنِ بِهِ İnanılan şeye اَوْ اَمْرٌ زَائِدٌ عَلَيْهِمَا Yoksa bu ikisinden farklı bir şey midir? (اَلْجَوَابُ) Cevap: اَنَّ قَبُولَ الْقَلْبِ Kalbin kabulü غَيْرُ يَقِينِهِ Yakîninden farklıdır

[36] Nahl, 33.

وَلَكِنَّهُ مُتَفَرِّعٌ عَلَى الْيَقِينِ وَاِنْ لَمْ يَكُنْ غَيْرَ التَّصْدِيقِ Tasdikten farklı bir şey olmasa da Fakat kalbin kabulü, yakîninden kaynaklanır فَاِنَّ الْقَلْبَ لاَ يَخْلُو Çünkü kalp boş kalmaz *(Ne zaman?)* بَعْدَ حُصُولِ الْيَقِينِ Yakin oluştuktan sonra *(Neden boş kalmaz?)* مِنْ اِحْدَى الْحَالَتَيْنِ İki durumdan birinden اِمَّا التَّسْلِيمُ وَالاِنْقِيَادُ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ Ya iman edilene teslim olup bağlanır اَوِ الْجُحُودُ بِهِ وَالاِنْكَارُ عَلَيْهِ Veya onu inkar eder ve karşı gelir وَعَلاَمَةُ التَّسْلِيمِ وَالاِنْقِيَادِ Teslim olup bağlanmanın alameti رِضَاءُ الْقَلْبِ بِالْمُؤْمَنِ بِهِ Kalbin iman edilene razı olmasıdır وَانْشِرَاحُ الصَّدْرِ لَهُ Ve gönlün ona açılmasıdır وَعَلاَمَةُ الْجُحُودِ وَالاِنْكَارِ İnkar ve karşı gelmenin alameti ise كَرَاهَةُ الْقَلْبِ بِالْمُصَدَّقِ بِهِ Kalbin, tasdik edilen şeyi çirkin görmesidir وَضِيقُ الصَّدْرِ عَلَيْهِ Ve gönlün ondan daralmasıdır قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى Allah Teâlâ buyurdu ki: فَمَنْ يُرِدِ اللهُ اَنْ يَهْدِيَهُ Allah kime hidayet etmek isterse يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلاَمِ Onun gönlünü İslam'a açar وَمَنْ يُرِدْ اَنْ يُضِلَّهُ Ve Allah kimi saptırmak isterse يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا Onun gönlünü sıkı ve dar eder *(Ne gibi?)* كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى السَّمَاءِ... الْآيَة Sanki gökyüzüne çıkıyormuş gibi... ayet وَحُصُولُ التَّسْلِيمِ وَالاِنْقِيَادِ لِلْقَلْبِ Kalp için teslim ve bağlanmanın hasıl olması *(Neye bağlanmak?)* بِالْمُؤْمَنِ بِهِ İnanılan şeye *(Neden sonradır?)* بَعْدَ حُصُولِ التَّصْدِيقِ وَالْيَقِينِ بِهِ Ona karşı tasdik ve yakîn hasıl olduktan sonradır وَالْيَقِينُ بِهِ Ve ona yakinen inanmak بِمَحْضِ الْمَوْهِبَةِ الاِلَهِيَّةِ جَلَّ سُلْطَانُهُ Saltanatı yüce Allah'ın halis bir hibesi وَبِصِرْفِ كَرَمِهِ اللاَّمُتَنَاهِى Ve sonsuz bir lütuftur وَمِنْ هَهُنَا قِيلَ Bundan dolayı denildi ki: اِنَّ الْاِيمَانَ مَوْهِبَةٌ اِلَهِيَّةٌ İman ilahi bir hibedir وَمَنْشَأُ الْجُحُودِ وَالاِنْكَارِ İnkar ve karşı çıkmanın sebebi *(Neden sonra?)* بَعْدَ حُصُولِ الْيَقِينِ وَالتَّصْدِيقِ بِالْمُصَدَّقِ بِهِ İnanılan şeye karşı, yakin ve tasdik hasıl olduktan sonra *(Sebep nedir?)* رُسُوخُ الصِّفَاتِ الرَّدِيَّةِ Çirkin sıfatların kök salmasıdır *(Nerede?)* فِى النَّفْسِ الْاَمَّارَةِ Nefsi emmarede وَتَمَرُّنُهَا فِيهَا Ve orada yerleşmeleridir *(Niçin?)* لِكَوْنِهَا مَجْبُولَةً Nefis yaratıldığı için *(Ne üzere?)* عَلَى حُبِّ الْجَاهِ وَالرِّيَاسَةِ Makam ve mevki sevgisi üzerine وَمَطْبُوعَةً Ve tabiatı olduğu için *(Ne üzere?)*

عَلَى عَدَمِ قَبُولِ تَبَعِيَّةِ اَحَدٍ وَتَقْلِيدِهِ Kimseye tabi olmayı ve taklit etmeyi kabullenmeme üzere تُرِيدُ Nefis ister *(Neyi?)* اَنْ يُصَدِّقَهَا وَيَقْبَلَهَا Kendisini tasdik edip, kabul etmesini *(Kimin?)* كُلُّ اَحَدٍ Herkesin وَهِىَ لاَ تُقَلِّدُ اَحَدًا Ama o, hiç kimseyi taklit etmez وَلاَ تَتَّبِعُ Ve tabi olmaz وَلاَ تَنْقَادُ Hiç كَرِّمِنَ الْاَفْرَادِ وَلاَ تَسْتَسْلِمُ فَرْدًا kimseye teslim olup bağlanmaz وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ Allah onlara zulmetmedi وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ Ama onlar kendilerine zulmediyorlardı وَقَدْ خَلَّصَ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ طَائِفَةً Kuşkusuz Allah bir grup insanı kurtarmıştır *(Nasıl?)* بِمَحْضِ فَضْلِهِ وَكَرَمِهِ Halis ihsan ve lütfüyle *(Neden kurtarmıştır?)* مِنْ هٰذَا الْمَرَضِ الْجِبِلِّي Yaratılıştan var olan bu hastalıktan وَشَرَّفَهُمْ Ve onları şereflendirmiştir *(Ne ile?)* بِشَرَفِ تَسْلِيمِ الْاَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَانْقِيَادِهِمْ Peygamberlere teslim olup bağlanma şerefiyle Peygamberlere salat-u selam olsun اَلَّذِينَ هُمْ هُدَاةُ الْاَنَامِ Ki, onlar insanları erdirenlerdir *(Neye?)* اِلَى سُبُلِ السَّلاَمِ Selamet yollarına وَالصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ Ve doğru yola وَوَعَدَ لَهُمْ Ve Allah onlara vaat etti *(Neyi?)* بِجَنَّاتِ النَّعِيمِ Naim cennetlerini اَلَّتِى هِىَ مَحَلُّ رِضَائِهِ تَعَالٰى Ki, o cennetler Allah'ın rızasının olduğu yerlerdir وَتَرَكَ طَائِفَةً Ve Allah diğer bir grubu da bıraktı *(Nasıl?)* عَلَى طَوْرِهِمْ Halleri üzere وَلَمْ يُخَلِّصْهُمْ Ve onları kurtarmadı *(Neden?)* مِنْ تِلْكَ الرَّذَائِلِ Bu rezilliklerden *(Nasıl?)* جَبْرًا وَقَهْرًا Zorla ve baskıyla وَلَمْ يَجْذِبْهُمْ اِلَى هٰذِهِ الدَّوْلَةِ Ve onları bu nimete çekmedi وَلٰكِنْ بَالَغَ Ama önem gösterdi *(Nerede?)* فِى بَيَانِ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ Doğru yolu açıklama وَتَبْشِيرِ الْمُصَدِّقِ الْمُطِيعِ Tasdik edip itaat edenleri müjdeleme وَاِنْذَارِ الْمُكَذِّبِ الْعَاصِى Yalanlayıp isyan edenleri korkutmada *(Bunları ne ile yaptı?)* بِاِرْسَالِ الرُّسُلِ Peygamber gönderip وَاِنْزَالِ الْكُتُبِ Kitaplar indirerek وَاَقَامَ الْحُجَّةَ عَلَى الْفَرِيقَيْنِ Ve her iki grubun aleyhine deliller getirdi...